

2. ZÁKLADNÍ ŠKOLA RAKOVNÍK, Husovo náměstí 3

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ
PROGRAM
PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU**

Identifikační údaje

Údaje o školní družině

Školní družina 2. základní školy, Rakovník, Husovo náměstí 3

269 01 Rakovník

IZO 114 100 209

tel.: 313251260, fax: 313251264

mail: brabec.z@2zsrako.cz , 2zsrako@2zsrako.cz

webové stránky: www.2zsrako.cz

Zřizovatel školy

Město Rakovník

IČO 00244309

Adresa

Husovo náměstí 27

269 01 Rakovník

ředitel školy:

Mgr. Zdeněk Brabec

vedoucí vychovatelka:

Hedvika Bortová

.....

Mgr. Zdeněk Brabec
ředitel školy

razítko školy

Obsah

1. Charakteristika školní družiny	4
2. Charakteristika a konkrétní cíle vzdělávacího programu, klíčové kompetence	6
3. Formy vzdělávání	9
4. Obsah vzdělávacího programu	10
5. Časový plán	12
6. Personální podmínky.....	13
7. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví	14
8. Podmínky vzdělávání žáků se speciálními potřebami, žáků nadaných a s odlišným mateřským jazykem.....	15
9. Pravidla pro vnitřní evaluaci a hodnocení.....	16

1. Charakteristika školní družiny

UMÍSTĚNÍ

- Budova Mateřské školy V Parku, ulice Fr. Diepolta (2. oddělení)
- Sousední vila se zahradou, ulice Fr. Diepolta 1542 (2. oddělení)
- Sportovní hala, nábřeží Dr. Beneše 2354 (2. oddělení)
- Budova staré pošty, Martinovského (1. oddělení)

PROVOZ DRUŽINY

- Ranní družina 6.30 – 7:45 hod. (budova Staré Pošty, ul. Martinovského)
- Odpolední družina 11:35 – 17:00 hod.

POČET ODDĚLENÍ: 7

VĚK ŽÁKŮ: 6 – 11 let (1. - 5. ročník), přednostně jsou přijímáni žáci 1. a 2. tříd

KAPACITA DRUŽINY: 175 žáků

POČET VYCHOVATELEK: 7

VEDOUCÍ VYCHOVATELKA: Hedvika Bortová

PLATNOST DOKUMENTU: 1.9.2024

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ

Ve školní družině pracuje celkem 7 vychovatelek. Zpravidla splňují požadavky na předepsanou odbornou způsobilost.

Žáci jsou rozděleni do 7 věkově smíšených oddělení. Naše činnost vychází z pedagogiky volného času. Cílem je snaha o vytvoření místa pro aktivní odpočinek dětí po vyučování a zároveň přispět k cílenému ovlivňování jejich volného času. Usilujeme o to, aby výsledkem byla pohoda a prožitek žáků, jejich zaujetí pro činnost, radostné prožití pobytu ve školní družině.

EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Poplatek za školní družinu činí 150,- Kč na měsíc. Platba probíhá v jedné splátce a to vždy do konce září daného roku. Celkem 1.500,- za celý školní rok.

MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

K nezbytným požadavkům na prostředí, ve kterém probíhají činnosti volného času žáka, patří:

- Bezpečnost
- Snadné udržování pořádku a čistoty
- Nehlučnost
- Řádné osvětlení
- Dostatek prostoru
- Nábytek přiměřený věku dětí

2. Charakteristika a konkrétní cíle vzdělávacího programu, klíčové kompetence

ŠKOLNÍ DRUŽINA

- Je důležitý výchovný partner rodiny a školy
- Plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání a potřeby dětí
- Má důležitou roli v prevenci negativních sociálně patologických jevů
- Přistupuje k žákům vždy individuálně
- Rozvíjí důležité emocionální, osobní, sociální a další kompetence dětí

Zájmové vzdělávání ve školní družině obohacuje denní program dítěte, zajišťuje odborné pedagogické vedení při odpočinkových a zájmových činnostech a maximálně podporuje jeho individuální rozvoj. Školní družina poskytuje bezpečné prostředí, a to nejen z hlediska fyzického zdraví, ale i dobrých podmínek pro emocionální a sociální rozvoj.

CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

- Vedení dětí k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- Rozvoj osobnosti dítěte
- Získání všeobecného vzdělání a přehledu
- Pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a dohod, úmluva o právech dítěte, každý má svá práva, ale i povinnosti
- Utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národní, kulturní, jazykové a náboženské skupině
- Získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a ochraně zdraví
- Vést žáky k aktivnímu a smysluplnému trávení volného času, udržování fyzického a duševního zdraví, podněcování k poznání a rozvoji svých schopností v souladu s reálnými možnostmi žáka
- Osvojení si základů slušného chování a komunikace
- Návyk péče o pořádek a čistotu prostředí
- Rozvíjet samostatnost a schopnost spolupracovat, pracovat v kolektivu
- Pomáhat slabším a mladším spolužákům při různých aktivitách, rozvoj vzájemné empatie v kolektivu
- Posilovat kompetence prostřednictvím volnočasových aktivit
- Prohlubování všeobecného přehledu (v návaznosti na učivo) pomocí her a činností

Cílem je vytvořit zdravou osobnost, odolnou vůči negativním vlivům, připravenou pro život ve stávající společnosti. Prostřednictvím volnočasových aktivit vybavit jedince žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji. Cíle školní družiny naplňujeme formou pravidelných vzdělávacích, zájmových a výchovných činností, příležitostných akcí i pestrou nabídkou sportovních aktivit.

KOMPETENCE ROZVÍJENÉ U DĚTÍ

<p>Kompetence k učení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • učí se s chutí, práci dokončí • klade si otázky, hledá na ně odpověď • vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje je v praktických situacích • vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, umí kriticky zhodnotit své výkony
<p>Kompetence k řešení problémů</p>	<ul style="list-style-type: none"> • všímá si dění a problémů a řeší je • rozlišuje správná a chybná řešení • vymýšlí nová řešení, obtíže se učí řešit • započaté činnosti, i v případě obtíží, dokončuje • problémy se učí pochopit a pracovat s nimi • dovede se přizpůsobit změnám, svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí, je iniciativní, podnikavé
<p>Kompetence komunikativní</p>	<ul style="list-style-type: none"> • umí vyjádřit vlastní názor • ovládá řeč kultivovaně a formulovanými větami • komunikuje bez ostychu s vrstevníky i s dospělými • umí naslouchat druhým • účinně se zapojuje do diskuze, umí řešit konflikty
<p>Kompetence sociální a personální</p>	<ul style="list-style-type: none"> • samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky • rozpozná vhodné a nevhodné chování, je ohleduplné • vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit • dokáže se prosadit i podřítit, přijmout kompromis • je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, je respektující
<p>Kompetence činnostní a občanské</p>	<ul style="list-style-type: none"> • učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů • odpovědně přistupuje ke svým úkolům a povinnostem • uvědomuje si práva svá i druhých, dbá na bezpečnost a zdraví své i druhých • váží si tradice a kulturního dědictví, hodnot národa
<p>Kompetence k trávení volného času</p>	<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v možnostech správného využití volného času • umí si vybrat zájmové činnosti, dle vlastních dispozic • rozvíjí své zájmy a koníčky v organizovaných skupinách, individuálních činnostech • dokáže odmítnout nevhodnou nabídku na využití volného času

Jednotlivé vzdělávací cíle jsou slučovány do rozvíjených kompetencí, které vybavují dítě činnostně zaměřenými a prakticky využitelnými dovednostmi.

3. Formy vzdělávání

Školní družina má specifika volnočasové pedagogiky – odpočinek, rekreaci i zájmové vzdělávání. Tomu odpovídá i náplň odpoledních činností. Činnosti jsou motivovány potřebami dětí a cíleně mířeny do různých oblastí.

PRAVIDELNÁ ČINNOST

Pravidelná činnost je dána pestrou týdenní skladbou zaměstnání, kterou si vychovatelka vytvoří dle věkového složení žáků oddělení školní družiny.

SPONTÁNNÍ ČINNOST

Mezi spontánní činnosti patří klidové zájmové činnosti, samostatná četba knih a časopisů, relaxace na koberci, rozhovory s dětmi, spontánní činnost ranní družiny. Podněcuje a navozuje vlastní aktivitu dětí, navazující na řízenou činnost.

ODPOČINKOVÁ ČINNOST

Odpočinkové činnosti jsou klidové individuální hry a klidné zájmové činnosti (četba, poslechové činnosti).

REKREAČNÍ ČINNOST

Mezi rekreační činnosti spadá aktivní odpočinek, tělovýchovné, turistické a pohybové aktivity, výtvarné a pracovní technické, dramatické, přírodovědné a vlastivědné činnosti, hudebně taneční aktivity, pobyt v přírodě, na školní zahradě.

ZÁJMOVÁ ČINNOST

Zájmové činnosti jsou řízená kolektivní nebo individuální činnost, organizované nebo spontánní aktivity.

PŘÍPRAVA NA VYUČOVÁNÍ

Přípravou na vyučování jsou tematické vycházky a didaktické hry. Upevňování a rozšiřování praktických poznatků navazujících na znalosti ze školního vyučování.

PŘÍLEŽITOSTNÉ AKCE

Mimo pravidelné činnosti patří mezi aktivity školní družiny také významnější akce, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností – slavnosti, výlety přehlídky, kulturní a celodružinové akce, projekty a jiné akce školní družiny

4. Obsah vzdělávacího programu

Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Vycházíme z požadavků pedagogiky volného času. Jednotlivé činnosti na sebe navazují a doplňují se. Poznávací procesy pomáhají posilovat kompetence žáků.

<p>Místo, kde žijeme</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poznávání nejbližšího okolí, život v rodině, ve škole, ve společnosti • Vycházky do okolí, orientace v terénu • Dopravní výchova – bezpečnost na cestě do školy a na vycházkách • Návštěva významných míst v regionu a seznamování s lidovými zvyky • Kompetence činnostní a občanské
<p>Lidé kolem nás</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Základem tohoto okruhu je vedení dítěte k osvojování a dodržování základů společenského chování, vztahové dovednosti • Osvojení vhodného chování a vystupování, slušná mluva a základy společenského chování na různých místech a daných situacích • Předcházení šikaně, etická výchova, etiketa • Kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální
<p>Lidé a čas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budování správného režimu dne a jeho dodržování • Učit děti s časem nakládat a vážit si ho • Využití volnočasových aktivit, pravidelnost a účelnost • Kompetence k trávení volného času
<p>Rozmanitosti přírody</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pozorování rozmanitostí a proměnlivostí živé a neživé přírody • Vycházky, pobyty v přírodě, studování encyklopedií • Výstavky přírodnin, poznatky z cest, péče o pokojivé rostliny • Ekologická výchova – ochrana přírody, udržitelnost • Kompetence k učení
<p>Člověk a jeho zdraví</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poznání sebe sama, poučení o zdraví, nemoci, prevenci, osobní hygieně, předcházení úrazů • Vycházky do přírody • Aktivity s tematikou první pomoci • Prevencí zdraví jsou pravidelné pohybové a tělovýchovné aktivity • Kompetence komunikativní, občanské, sociální
<p>Člověk a svět práce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • seznamujeme děti s různými pracovními technikami. • Rozvoj zručnosti, představitosti a fantazie • Zařazujeme různé techniky od nejjednodušších ke složitějším.

	<ul style="list-style-type: none">• práce s různým technickým materiálem, konstrukční práce, pěstitelské práce, exkurze.• kompetence činnostní a občanské
--	--

5. Časový plán

Pracujeme podle celoročního plánu, rozděleného do čtyř ročních období, zájmových činností školní družiny. Plán školní družiny zahrnuje průběžné řízené činnosti i příležitostné akce (soutěže, společenské sportovní akce, karneval, divadlo, výstavy, rozvíjející kroužky školní družiny). Specifikujeme rozdílnost práce podle fyzické a psychické zdatnosti žáků.

6. Personální podmínky

Vychovatelka je iniciátorem a průvodcem dítěte při volnočasových činnostech, které přímo nebo nepřímo řídí, navozuje, motivuje, umožňuje a hodnotí. Podporuje aktivní zájem o okolí, jednotlivé činnosti o sociální kontakty, komunikaci, probouzí jeho vnímavost k podnětům. Poskytuje rozšiřující poznatky a propojujeme je s praxí a životem.

NÁPLŇ PRÁCE VYCHOVATELKY

- Zajišťuje vzdělávání žáků podle ŠVP při dodržování psychohygieny a stanoveného denního režimu školní družiny
- Dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví, dbá na bezpečnost žáka při činnostech, dbá na čistotu a ochranu životního prostředí
- Vytváří pestrou a zajímavou skladbu činností a nalézá pro ně v denní skladbě vhodný časový prostor, pro zájmové aktivity využívá odbornou přípravu i osobní zaměření navozenými činnostmi kompenzuje únavu žáka ze školního vyučování
- Navozuje pozitivní atmosféru a komunikační prostředí, posiluje v dětech kladné city, vytváří pocit bezpečí, zvolenými činnostmi posiluje v dětech sebevědomí, vytváří z žáků dobrý kolektiv
- Upevňuje hygienické návyky a podporuje dodržování pravidel společenského chování
- Odpovídá za výsledky pedagogického působení, průběh činnosti zaznamenává do pedagogické dokumentace
- Připravuje se na výchovně vzdělávací činnost, má vždy připravené vhodné pomůcky
- Průběžně komunikuje s rodiči, seznamuje je s výsledky chování a pracovní aktivity jejich dítěte ve školní družině
- Zúčastňuje se aktivně pedagogických porad, školení, schůzí podle plánu školy, spolupracuje s třídními učiteli a výchovnou poradkyní

NEPŘÍMÁ VÝCHOVNÁ ČINNOST ZAHRNUJE

- Vypracování plánů výchovné činnosti
- Přípravu na výchovnou činnost
- Vedení pedagogické dokumentace
- Přípravu a zajišťování materiálů pro výchovnou práci
- Péči o svěřený materiál (sportovní náradí, pomůcky)
- Účast na provozních a pedagogických poradách, na školení, seminářích
- Vedení administrativy
- Komunikace s rodiči

7. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

PODMÍNKY PRO HYGIENICKÉ A BEZPEČNÉ PŮSOBENÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY

- Vhodná struktura režimu žáka ve školní družině s dostatkem relaxace a aktivního pohybu dané režimem školní družiny a skladbou zaměstnání
- Vhodný stravovací a pitný režim
- Zdravé prostředí užívaných prostor školní družiny (odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, hygienické vybavení prostor)
- Ochrana žáka před úrazy
- Bezpečné uložení všech nebezpečných předmětů (nůžky)
- Pravidelná kontrola prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti
- Dostupnost prostředků první pomoci

PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

- Klidné prostředí a příznivé sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoc druhému, sounáležitost s oddělením školní družiny a školou
- Respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, činnost vycházející ze zájmu žáka a osvojování si toho, co má pro žáka praktický smysl a vede k praktické zkušenosti, sledování všestranného prospěchu žáka
- Věková přiměřenost a motivující hodnocení – respekt k individualitě žáka, jeho hodnocení v souladu s individuálními možnostmi a individuálním pokrokem, dostatečná zpětná vazba
- Ochrana žáka před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- Vytváření podmínek pro spoluúčast žáka na životě školy a školní družiny
- Včasná informovanost žáka i jeho rodičů o činnosti školní družiny a jejím vnitřním životě
- Vychovatelka vytváří a kontroluje podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáka při práci ve školní družině
- Vychovatelka provádí pravidelné poučení žáka o bezpečnosti a ochraně zdraví
- Vychovatelka vychovává žáka k dodržování hygienických zásad a zásad bezpečnosti práce, žák je povinen se přezouvat, dbát na hygienu, zvláště před jídlem a po použití WC
- Žák se chová při pobytu ve školní družině a na akcích organizovaných školní družinou tak, aby neohrozil zdraví svoje ani svých spolužáků a jiných osob
- Žákovi je zakázáno manipulovat s elektrickými spotřebiči a vypínači bez dozoru vychovatelky
- Při přecházení žáka do školní jídelny, na vycházky a jiné akce mimo budovu školní družiny se žák řídí pravidly silničního provozu a pokyny doprovázejících osob
- Vychovatelka sleduje zdravotní stav žáka a v případě náhlého onemocnění žáka informuje vedení školy a rodiče postiženého žáka
- Při úrazu poskytne žákovi nebo jiné osobě první pomoc, zajistí ošetření lékařem, úraz žáka zapíše do knihy úrazů

8. Podmínky vzdělávání dětí se speciálními potřebami, dětí nadaných a dětí s odlišným mateřským jazykem

Při výběru činností ve školní družině, při motivování i hodnocení žáka musíme brát ohled na jedince, který má nárok na speciální vzdělávací potřeby. Odchylky od standardní náplně školní družiny však vyžadují i práce s mimořádně nadanými jedinci. Školní družinu navštěvují i žáci vyžadující specifický pedagogický přístup, a proto je nutné toto zájmové vzdělávání přizpůsobit potřebám, které vyplývají ze zdravotního znevýhodnění, oslabení nebo postižení žáka.

Do oddělení školní družiny může být také začleněn žák ze společensky a kulturně znevýhodněného prostředí s oslabeným rodinným zázemím či jedinec pocházející z jazykově odlišného prostředí. Snížená sociální adaptabilita žáka nebo zvýšená potřeba intenzivnější péče v některé oblasti vyžaduje přizpůsobení forem a obsahu činnosti školní družiny.

Integrace má vedle nesporných kladů i svá rizika, která je nutno minimalizovat, aby žák nebyl izolován nebo případně i vyloučen ze společnosti ostatních. Prostor a postupy by měly usnadňovat osobnostní a sociální rozvoj a integraci žáka. Začleňování znevýhodněného žáka vyžaduje i vysoce profesionální přístup vychovatelky k jedinci.

Vychovatelky si uvědomují, že znevýhodnění v jedné oblasti může posilovat jiné osobnostní předpoklady žáka, který bývá v obtížnější situaci, má menší zkušenosti a větší problémy s osamostatňováním, hůře se prosazuje. Tomuto žákovi je potřeba pomoci zvýšenou motivací, věnovat mu více pozornosti a výrazně ho kladně hodnotit i za malé dílčí pokroky v činnosti.

Žák s postižením či znevýhodněním má být od počátku přijímán jako ostatní, aby nijak nepociťoval svou odlišnost či nedostatečnost.

Pro žáka mimořádně nadaného či talentovaného je třeba nabízet další doplňkové složitější aktivity. Rozvoj a podpora mimořádných schopností je zajišťována a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezovala pestrost a šíři ostatního zájmového vzdělávání.

9. Pravidla pro vnitřní evaluaci a hodnocení

Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni družiny a oddělení. Provádí je vedoucí vychovatelka i jednotlivé vychovatelky. Analyzujeme a vyhodnocujeme podmínky i výsledky výchovně vzdělávacího procesu. Sledujeme individuální rozvoj a pokrok žáků ve výchovně vzdělávacím procesu.